

El futur del Dret patrimonial de Catalunya

Tossa de Mar, 17 a 19 de setembre de 1998

Els terminis de prescripció extintiva en la Compilació de Dret Civil de Catalunya

Glòria Ribas Moreno
Àrea de Dret Civil
Universitat Rovira i Virgili

Actualment la prescripció extintiva es regula en l'article 344 de la Compilació, precepte que té com a precedents legislatius immediats l'article 554 del Projecte de Compilació de 1.955 i l'article 373 del Projecte d'Apèndix de 1.930.

La prescripció extintiva es regulava inicialment a Catalunya per l'Usatge *Omnes causae* -recollit en el Llibre VII, Títol II, constitució 2ª del primer volum de les Constitucions i altres drets de Catalunya-, que establia un termini de prescripció general de 30 anys per a tota classe d'accions. L'Usatge regulava el termini general de prescripció a Catalunya, si bé també es consideraven vigents altres disposicions, contingudes en les referides Constitucions, que establien terminis de prescripció diferents en determinats supòsits.

En el treball estudiarem el règim actual de la prescripció extintiva, si bé també farem referència a la regulació que d'aquesta institució feien tant els precedents legislatius immediats de la Compilació com l'Usatge *Omnes causae*.

Després d'estudiar una sèrie de qüestions de caràcter genèric, com són el concepte de prescripció extintiva, la seva diferenciació amb la institució de la caducitat dels drets, el seu fonament, i l'anàlisi de si en el seu règim actual predomina l'interès públic o el privat, tractarem concretament quin és el termini de prescripció de les diferents accions i drets.

Segons l'article 344 de la Compilació, els terminis de prescripció dels diferents drets i accions es regiran pel disposat en la mateixa Compilació i en el no previst s'aplicaran supletòriament els terminis especials que determina el Codi Civil.

Per tant, caldrà analitzar quins són els terminis de prescripció extintiva que determina la Compilació, entenent

que el seu article 344 es refereix als terminis de prescripció fixats en les diferents disposicions de Dret Civil català vigents.

Així, regiran els terminis de prescripció disposats en el Codi de Successions per causa de mort en el Dret Civil de Catalunya, aprovat per Llei 40/1991, de 30 de desembre, en l'article 28 CS relatiu al dret d'acceptar o repudiar l'herència, i en l'article 64 CS referit a l'acció de petició d'herència.

Regirà també el disposat per la Llei 13/1990, de 9 de juliol - que regula l'acció negatòria, les immissions, les servituds i les relacions de veïnatge-, en l'article 2 relatiu a l'acció negatòria, en l'article 5 referit a l'acció confessòria, en l'article 13 en relació a les servituds, i en l'article 15 relatiu a l'extinció de la servitud de llums i de desguàs.

En darrer lloc, cal estudiar els terminis de prescripció previstos pel mateix article 344 de la Compilació. Aquest precepte estableix genèricament que les accions i drets, ja siguin de caràcter personal o real, que no tinguin assenyalat un termini especial, prescriuran als 30 anys. El mateix precepte però, estableix que el termini de prescripció de 30 anys s'excepciona quan es tracta d'accions o drets reals que recauen sobre béns mobles, cas en què la prescripció es produeix als 6 anys.

Així, en principi, de l'article 344 de la Compilació sembla derivar-se que les accions i drets, ja siguin de caràcter personal o real, que recauen sobre béns immobles, i les accions i drets, de caràcter personal, que recauen sobre béns mobles prescriuen als 30 anys, mentre que les accions i drets, de caràcter real, que recauen sobre béns mobles prescriuen als 6 anys.

En primer lloc, cal dir que l'article 344 de la Compilació, en establir el termini general de prescripció de 30 anys ho fa referint-se a "les accions i drets, siguin personals o reals", de manera que és clar que tant les accions i els drets quan són personals o reals prescriuen als 30 anys. En canvi, el mateix article, en establir un termini de 6 anys de prescripció ho fa en relació a les accions i drets reals que recauen sobre béns mobles, de manera que podria entendre's que el terme "reals" està únicament referit als drets i no a les accions, amb la qual cosa prescriurien als 6 anys les accions personals i reals i els drets reals sobre béns mobles, mentre que els drets personals sobre béns mobles juntament amb les accions i drets, ja siguin de caràcter personal o real, que recauen sobre béns immobles, prescriurien als 30 anys.

En segon lloc, cal dir que l'aparent manca de justificació en la diferenciació entre les accions i drets que recauen sobre béns

mobles quan són de caràcter real (entenent inicialment que el terme "reals" no està únicament referit als drets sinó també a les accions) -prescriuen als 6 anys-, i quan són de caràcter personal -prescriuen als 30 anys-, ens fa plantejar diverses possibilitats.

Per una banda, podria considerar-se que l'excepció que estableix l'article 344 de la Compilació en fixar un termini de prescripció de 6 anys, no només estés referida a les accions i drets sobre béns mobles de caràcter real, sinó també als de caràcter personal, amb la qual cosa, ambdues prescriurien als 6 anys, mentre que les accions i drets, ja fossin reals o personals, si recauen sobre immobles prescriurien als 30 anys. Per a poder fonamentar aquesta possibilitat caldria interpretar que quan l'article 344 de la Compilació estableix un termini de prescripció de 6 anys per a les accions i drets de caràcter real que recauen sobre béns mobles, no té voluntat d'excloure d'aquest termini les accions i drets sobre béns mobles amb caràcter personal, sinó de diferenciar les accions i drets de caràcter real o personal que recauen sobre béns mobles -6 anys-, de les que recauen sobre immobles -30 anys.

Per altra banda, podria plantejar-se la possibilitat de recórrer al termini de 15 anys establert pel Codi Civil per a les accions i drets de caràcter personal (art. 1.964), en la mesura que l'article 344 de la Compilació reconeix expressament la supletorietat del Codi Civil en matèria de prescripció extintiva.

Ara bé, cal dir que l'article 344 de la Compilació únicament permet acudir a la regulació del Codi Civil en els casos no previstos en la Compilació, i, per tant, caldrà plantejar la possibilitat de recórrer al Codi Civil, no per manca de regulació en la Compilació, sinó perquè la solució que de la Compilació deriva no sembla, en principi, justificada.